

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐาน
การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร
**Guidelines for the Development of Child Development Center
Management According to the Operational Standards of Child
Development Centers under the Local Government Organizations in
Kamphaeng Phet Province**

กิตติยา อรรคชาติ¹, สมศักดิ์ ภูมิทอง², ธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์³

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, ขอนแก่น, ประเทศไทย

Kittiya Akkahart¹, Somsak Poomkong², Tanasak Siripoonyanan³

^{1,2,3} Faculty of Education and Liberal Arts, Asia Graduate College, Khon Kaen, Thailand

✉: gittiya.v@gmail.com
(Corresponding Email)

Received: 12 April 2025; Revised: 28 April 2025; Accepted 13 May 2025

© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชรและ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร วิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู จำนวน 344 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครชีซีและมอร์แกน โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.13$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.00$) 2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านส่งเสริมเครือข่าย

การพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.94$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.80$) 3.การประเมินความต้องการจำเป็นของของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($PNImodified = 0.233$) ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร ($PNImodified = 0.223$) ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน ($PNImodified = 0.216$) ด้านบุคลากร ($PNImodified = 0.181$) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($PNImodified = 0.180$) และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($PNImodified = 0.180$) ตามลำดับ 4. แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 3 แนวทาง 2) ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 3 แนวทาง 3) ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน จำนวน 3 แนวทาง 4) ด้านบุคลากร จำนวน 3 แนวทาง 5) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 3 แนวทาง และ 6) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จำนวน 3 แนวทาง รวมทั้ง 18 แนวทาง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.77$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.68$)

คำสำคัญ: แนวทาง, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, สภาพปัจจุบัน, สภาพที่พึงประสงค์

Abstract

This mixed-methods study aimed to (1) assess the current, desired, and needed conditions for managing child development centers in accordance with the operational standards of local administrative organizations in Kamphaeng Phet Province, and (2) propose guidelines for improvement. The sample comprised 344 heads and teachers of child development centers, selected via stratified and simple random sampling based on Krejcie and Morgan's table. Research instruments included a five-point Likert scale questionnaire, semi-structured interview protocols, and evaluation forms to assess the appropriateness and feasibility of the proposed guidelines. Data were analyzed using descriptive statistics (percentages, means, standard deviations), the Modified Priority Needs Index ($PNImodified$), and content analysis. The results indicated the following: 1. The current management conditions were rated at a high level overall ($\bar{x} = 4.05$), with academic and curriculum-based activities receiving the highest score ($\bar{x} = 4.13$), and infrastructure, environment, and safety the lowest ($\bar{x} = 4.00$). 2. The desired conditions were rated at the highest level overall ($\bar{x} = 4.87$), with the promotion of early childhood development networks receiving the highest score ($\bar{x} = 4.94$), and center management the lowest ($\bar{x} = 4.80$). 3. The prioritized needs, based on $PNImodified$ values, were as follows: promotion of early childhood development networks (0.233), academic and curriculum-based activities (0.223), participation and support (0.216), personnel (0.181), center management (0.180), and infrastructure, environment, and safety (0.180). 4. The proposed development guidelines encompassed six domains, each with three

strategies, totaling 18 strategies. The appropriateness ($\bar{x}$ = 4.77) and feasibility ($\bar{x}$ = 4.68) of the guidelines were both rated at the highest level.

Keywords: Development Guidelines; Child Development Centers; Local Administrative Organizations; Current Conditions; Desired Conditions

1. บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นเด็กในวัยเริ่มต้นของชีวิตและพัฒนาการทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นรากฐานสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดช่วงชีวิตเด็ก วัยนี้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง หากได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัย จะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ และเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคตดังคำกล่าวของ James J. Heckman ที่ว่า “การลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าและให้ผลตอบแทนแก่สังคมที่ดีที่สุดในระยะยาว” ซึ่งได้รับการยอมรับจากนานาประเทศว่า ผลสัมฤทธิ์ของการลงทุนกับการพัฒนาเด็กให้ผลแก่ตัวเด็กเอง พัฒนาสมองให้เต็มศักยภาพ สร้างพื้นฐานที่ดีในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น สร้างงาน สร้างรายได้ในอนาคต และเกิดผลลัพธ์ทางสังคมเชิงบวก ดังนั้น เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ทำงานได้เก่ง และเป็นพลเมืองที่ดีนำไปสู่ความสำเร็จในสังคม ต้องได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างรอบด้านในช่วงปฐมวัย แต่ปัจจุบันคุณภาพของเด็กปฐมวัยยังเป็นจุดอ่อนที่เข้าชั้นวิกฤตของประเทศที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน รัฐและทุกภาคส่วนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับเด็กปฐมวัย และต้องร่วมมือทำให้เด็กปฐมวัยมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาจึงกำหนดหน้าที่ของรัฐตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง ไว้ว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังกล่าวถึงเด็กก่อนเข้ารับการศึกษ ซึ่งไม่ครอบคลุมในการศึกษาภาคบังคับ ตามมาตรา 54 วรรคสอง กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษามาตรวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้สมกับวัย โดยส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ นอกจากนี้เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการคุ้มครอง ดูแล มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านได้รับการศึกษาอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ทัวถึง และมีความเสมอภาคตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงให้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 โดยในมาตรา 6 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง มีภารกิจร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เป็นไปตามมาตรฐานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัย จัดให้เด็กปฐมวัยซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย อีกทั้งในมาตรา 25 กำหนดให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีหน้าที่ จัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย ต้องจัดให้มีการอบรมเลี้ยงดู เพิ่มพูน

ประสบการณ์ ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ จัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึง รวมทั้งจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมในช่วงรอยต่อตั้งแต่ก่อนระดับอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือการส่งเสริมสนับสนุน และประสานการดำเนินการจัดการศึกษาในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดแนวทาง วางระบบ สร้างตัวชี้วัดเพื่อเป็นมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเข้มแข็ง และมีศักยภาพในการให้บริการด้านการศึกษา (กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พ.ศ.2551,2551) ได้แจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดทุกแห่ง นำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติไปใช้เป็นมาตรฐานในการบริหารจัดการ และประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 เป็นต้นไปโดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติไปใช้ร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการบริหารจัดการและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการจัดบริการ ให้มีความต่อเนื่องของการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชรได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ๒-๕ ปีในรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอน มีภารกิจด้านการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยซึ่งมีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่อายุ ๒-๕ ปี โดยครอบคลุมการบริหารจัดการศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแล การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร มีนโยบายจัดการศึกษา คือ เรียนรู้อย่างมีความสุขผ่านการเล่น และลงมือทำกิจกรรมภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร ปลอดภัย มีกิจกรรมที่กระตุ้นให้เด็กได้คิด จินตนาการ กิจกรรมที่ได้ใช้ประสาทสัมผัสเพื่อฝึกให้การรับรู้ได้ฝึกคิดแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่ต้องต้องเหมาะสมตามวัย

การบริหารจัดการเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม สติปัญญาสมวัย เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชรแต่ละแห่งมีผู้ทำงานหลายคน จำนวนคนจะมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับขนาดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งมีความต่างกัน ทำให้ระบบของงานซับซ้อนมากขึ้น จำนวนคนมากขึ้น ขั้นตอนการทำงานมากขึ้น วัสดุอุปกรณ์มากขึ้น ดังนั้นการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร จึงต้องนำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2559 มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานทั้งด้านวิชาการ บุคลากร สภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ และความสัมพันธ์กับ

ผู้ปกครอง ชุมชนอย่างเป็นระบบ เป็นระเบียบเรียบร้อยไม่หลงทิศทาง ประหยัดทั้งกำลังคน วัสดุ อุปกรณ์ เวลา สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความสำเร็จและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ส่งผลกระทบต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรตามมาตรฐานดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และยกระดับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานฯ อีกทั้งยังต้องมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม สติปัญญาสมวัย พร้อมทั้งจะก้าวขึ้นสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ที่สำคัญที่สุดคือเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน มีคุณภาพ ตามศักยภาพ ตามวัย และมีความต่อเนื่อง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1

ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชรประชากรที่ในการวิจัย ครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 769 คน กลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan,1970) จำนวน 344 คน แบ่งเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 118 คน ครู 226 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามพื้นที่อำเภอ และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่มีลักษณะเป็นแบบตอบสนองคู่ (Dual - Response Format) มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.45 - 0.89 ค่าความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) โดยการหาค่า IOC ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับและมีค่าเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติ

ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index:(PNI_{modified}) ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2

ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร จากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 344 คน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	PNI _{modified} (I - D)/D	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.07	0.51	มาก	4.80	0.41	มากที่สุด	0.180	5
2. ด้านบุคลากร	4.09	0.58	มาก	4.83	0.39	มากที่สุด	0.181	4

3. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.00	0.59	มาก	4.87	0.34	มากที่สุด	0.180	6
4. ด้านวิชาการกิจกรรมตาม หลักสูตร	4.13	0.48	มาก	4.89	0.34	มากที่สุด	0.223	2
5.ด้านการมีส่วนร่วม และ ส่งเสริมสนับสนุน	4.03	0.68	มาก	4.90	0.32	มากที่สุด	0.216	3
6.ด้านส่งเสริมเครือข่ายการ พัฒนาเด็กปฐมวัย	4.01	0.63	มาก	4.94	0.27	มากที่สุด	0.233	1
ค่าเฉลี่ยรวม	4.05	0.40	มาก	4.87	0.25	มากที่สุด	0.202	-

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ “มากที่สุด” เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.13$) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.09$) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.07$) ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{X} = 4.03$) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.01$) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.00$) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ “มากที่สุด” เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.94$) ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{X} = 4.90$) ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.89$) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\bar{X} = 4.87$) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.83$) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X} = 4.80$)

การประเมินความต้องการจำเป็น ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.233$) รองลงมาด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.223$) ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุนมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.216$) ด้านบุคลากร มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified} = 0.181$) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด ($PNI_{modified} = 0.180$) และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($PNI_{modified} = 0.180$) ตามลำดับ

5. อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งผู้วิจัยมีประเด็นการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

5.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับสภาพปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร โดยรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับสภาพที่พึงประสงค์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุนด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ

ทั้งนี้ เพราะทุกภาคส่วนเริ่มมองเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาด้านปฐมวัย เพื่อเป็นการวางรากฐานที่สำคัญของเด็ก ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2555 : 7) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาด้านปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง หกปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาศินี อินทร์งาม (2557 : 81-82) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี มีทั้งหมด 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายชื่อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และจิรพรรณ วรกิจ (2556 : 82-83) ได้ทำการวิจัยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลทรายมูล อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการบริหารจัดการ โครงสร้างการบริหารจัดการที่ชัดเจน และมี

การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเป็นค่าอาหารกลางวัน อาหาเสริม (นม) ค่าวัสดุ การศึกษา ค่าพัฒนาผู้ดูแลเด็ก ด้านบุคลากร มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีและเข้ารับการฝึกอบรม อย่างต่อเนื่อง ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีการส่งเสริมให้ปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในและภายนอกอาคารเรียน และเน้นความปลอดภัยเป็นสำคัญ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร เปิดให้บริการเด็กอายุ 2-5 ปี และส่งเสริมการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการที่สมวัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และด้านส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการส่งเสริมให้เข้าร่วมเครือข่ายการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าย้อย และส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร มีแนวทางการพัฒนา 6 ด้าน คือ (1) ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร (2) ด้านบุคลากร (3) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (4) ด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน (5) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (6) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ซึ่งทั้ง 6 ด้าน เน้นการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการผ่านการเล่นทำกิจกรรมการเรียนรู้ 6 กิจกรรมหลัก (ในแต่ละวัน) เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมสติปัญญา และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงนุช สาโสม (2556 :87-88) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านบุคลากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการตั้งงบประมาณในการจัดส่งบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานด้านดูแลเด็กปฐมวัยเข้ารับการฝึกอบรมเป็นประจำทุกปีอย่างน้อยคนละ 2 ครั้งต่อปี สนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเข้ารับการศึกษาคู่ในสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย จัดตั้งงบประมาณในการจัดตกแต่ง และปรับปรุงภูมิทัศน์ จัดให้มีการประชุมเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาเด็กปฐมวัยในเขตอำเภออย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรมและชัดเจนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์อุบล เสงี่ยม (2557 : 94-95) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการกรณีศึกษาของค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีปัญหาการจัดซื้อ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การศึกษาที่ไม่ตรงกับความต้องการ ได้รับงบประมาณอุดหนุนค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณจัดกิจกรรมโครงการ

ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริหารงานการเงินและพัสดุไม่ชัดเจน การเบิกจ่ายงบประมาณตามขั้นตอนล่าช้าด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบระบบอุปถัมภ์ ทำให้โครงสร้างการบริหารจัดการภายในไม่เป็นระบบเพิ่มภาระงานแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและขาดความเป็นเอกภาพ ซึ่งแนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่พบในการวิจัย คือ 1) ด้านการบริหารงานควรมีการรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านการบริหารงบประมาณ ควรได้รับเงินอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้เพียงพอ 3) ด้านบริหารงานบุคคล ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดตำแหน่งอัตราบุคลากร และ 4) ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านการบริหารงาน บุคลากร งบประมาณและงานวิชาการเฉพาะของตน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดวงใจ เกื้อหนุน (2558 : 208 – 209) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชัยภูมิ พบว่า แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดชัยภูมิ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วม และสนับสนุน ทุกภาคส่วน และด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้รับการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประเมินความสอดคล้อง (IOC) จึงมีความถูกต้องเชิงวิชาการ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติ ในแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามีความเป็นไปได้เหมาะสมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

6.1.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนั้น ครูผู้สอนควรบูรณาการให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กในแต่ละวัย รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้หลักสูตรที่ออกมาเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาเด็กได้อย่างเต็มที่ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรนำไปกำหนดนโยบาย วางแผน สนับสนุน ส่งเสริมหรือปรับปรุงอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6.1.2 จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนั้น การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเครือข่ายเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้นควรมุ่งเน้นการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ปกครอง และสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างยั่งยืน และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมและสมบูรณ์ในทุกด้าน

6.1.3 แนวการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร มีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน และมีแนวทางการพัฒนา 18 แนวทาง ซึ่งแต่ละแนวทางจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบ ซึ่งส่งผลให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานฯ ต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 จากผลการวิจัยควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

6.2.2 ควรมีการวิจัยผลที่เกิดจากการนำแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปใช้

6.2.3 ควรวิจัยและพัฒนาร่วมกันมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7. ข้อค้นพบจากการวิจัย

7.1 สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าด้านด้านวิชาการกิจกรรมตามหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความพร้อมและประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

7.2. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคาดหวังในมาตรฐานการบริหารจัดการที่สูง และมองเห็นศักยภาพในการพัฒนาศูนย์ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

7.3 ความต้องการจำเป็นของการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ชุมชน และผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบมีส่วนร่วมและยั่งยืน

7.4 แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร มีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน และมีแนวทางการพัฒนา 18 แนวทางซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อให้ได้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการบริหารจัดการตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครองท้องถิ่น. (2546). *กฎระเบียบและข้อบังคับองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมการปกครองท้องถิ่น. (2547). *คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กรมการปกครองท้องถิ่น. (2550). *มาตรฐานการศึกษา (ขั้นพื้นฐาน) และเกณฑ์การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. อุตรธานี: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุตรธานี.
- กรมวิชาการ. (ม.ป.ป.). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553). *คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2555). *มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ จังหวัดมหาสารคาม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กระทรวงศึกษาธิการ, & สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แผนยุทธศาสตร์ชาติด้านเด็กปฐมวัย (แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1) ตามนโยบายรัฐบาลด้านเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ว.ท.ช. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ. (2546). *คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ. (2553). *คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น.

- สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอำนาจเจริญ. (2559). *คู่มือมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- (การส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี). (ม.ป.ป.). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, คณะครุศาสตร์, สาขาการบริหารการศึกษา.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, & สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ม.ป.ป.). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553* (หน้า 2–20). กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงมหาดไทย. (2551). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กฤษฎา สะภา. (2553). *การพัฒนาการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลตะโก อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย พันธุ์เชื้อ. (2553). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองโพธิ์ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์ อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วาสิณี อินทร์งาม. (2557). *สภาพการบริหารงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดอุบลราชธานี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จิรพรรณ วรกิจ. (2556). *การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลทรายมูล อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นงนุช สาโสม. (2556). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ดวงใจ เกื้อหนู. (2558). *แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดชัยภูมิ*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นุชลี อุบลย์. (2551). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แพ้พวย.
- จิราภรณ์ อุ่นนอก. (2557). *การศึกษาความคาดหวังของครูและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- ทอฝัน บุญเพ็ง. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดยโสธร. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทิพย์อุบล เสงารักษ์. (2557). แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการ กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- โสธดา จิตรฉาย. (2555). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุริยา สุขรัมย์, & ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุดรธานี. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 11(3), 161-174.